

Анастасія ГОРОДЕЦЬКА

Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

Науковий керівник: **Синчак В.П.**

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. В умовах організаційних і управлінських змін, що відбуваються на підприємствах, однією з необхідних складових розвитку їх економічної діяльності є забезпечення фінансової стійкості в умовах неоднозначних впливів зовнішнього середовища. Адже фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної його роботи в ринкових умовах. Якщо підприємство фінансово стійке та платоспроможне, то виникає низка переваг над іншими підприємствами такого ж профілю. Це проявляється при отриманні кредитів, залученні інвестицій, виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Тому чим вища фінансова стійкість, тим більше підприємство незалежне від несподіваних змін ринкової кон'юнктури, а отже, тим менший ризик втрати фінансової рівноваги.

Аналіз останніх досліджень. Проблема сучасних заходів забезпечення фінансової стійкості стала предметом багатьох наукових досліджень, зокрема Н.П. Борецької, П.В Єгорова, В.В. Лазоренко та інших.

Виклад основного матеріалу. На початку зазначимо, фінансово стійким є такий господарюючий суб'єкт, який за рахунок власних коштів покриває кошти, які були вкладені в активи (оборотні та позаоборотні), не допускає неоправданої дебіторської заборгованості та розраховується вчасно за своїми зобов'язаннями [4]. Тому першочерговим етапом у зміцненні фінансової стійкості підприємства є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, який забезпечив би мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Не менш важливим напрямом є оптимізація ліквідності підприємства. Вона досягається за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації, під яким розуміють систему заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання [4].

У науковій літературі виділяють основні джерела збільшення суми грошових активів [3, с. 51]: рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу, примусового стягнення); прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту); оптимізація запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко-економічних розрахунків).

Беручи за основу вищенаведене, за даними одного із підприємств м. Хмельницького ТОВ НВФ «Адвісмаш», спроектуємо збільшення суми грошових активів, а саме рефінансування дебіторської заборгованості шляхом факторингу. Так як підприємство має велику дебіторську заборгованість, то за рахунок її рефінансування можна погасити кредиторську заборгованість, а також покращити показники автономії і фінансової незалежності.

Зауважимо, що факторингова операція дозволяє підприємству-продавцю рефінансувати переважну частину дебіторської заборгованості щодо наданого покупцю кредиту в короткі строки, скоротивши тим самим період фінансового і операційного циклів. Для реалізації факторингових операцій доцільно передати банку-фактору дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги дебіторів.

Як відомо, основними операторами факторингового ринку в Україні є Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, ОТП Банк, Укрсоцбанк, якими встановлені умови надання факторингових послуг. Для розрахунку використаємо середній тариф по вказаних банках [5]. Наголосимо, що досліджуване підприємство на кінець 2018 року мало дебіторську заборгованість в обсязі 2982 тис. грн. [1]. З метою підвищення фінансової стійкості підприємству можна запропонувати продати банку право стягнення дебіторської заборгованості на суму 2000 тис. грн. на таких умовах: комісійна плата за здійснення факторингової операції стягується банком у розмірі 1% від суми боргу; банк надає підприємству кредит у формі попередньої оплати його боргових вимог у розмірі 85% від суми боргу; процентна ставка за наданий банком кредит

становить 17% річних; середній рівень процентної ставки на ринку короткострокових кредитів становить 22% на рік.

Виходячи із наведених даних у першу чергу визначимо додаткові витрати підприємства по здійсненню факторингової операції, які за розрахунками становитимуть:

– комісійна плата = $2000 \cdot 1 / 100 = 20$ тис. грн.;

– плата за користування кредитом = $((2000 \cdot 0,85) \cdot 17) / 100 = 289$ тис. грн.;

– разом витрати = $20 + 289 = 309$ тис. грн.

З огляду на розраховану суму додаткових витрат, визначимо їх рівень відносно додатково отриманих грошових активів, який складе:

$(309 \cdot 100) / (2000 \cdot 0,8) = 19,31\%$.

Після проведення розрахунків порівняємо одержані результати. Для унаочнення результати розрахунків зведено в табл. 1.

Таблиця 1

Зміна коефіцієнтів фінансової стійкості після застосування факторингової операції за 2018 рік

Найменування показника	До застосування факторингової операції	Після застосування факторингової операції	Абсолютне відхилення (+;-)
Коефіцієнт автономії	0,2	0,3	-0,1
Коефіцієнт фінансової залежності	0,8	0,7	-0,1

Примітка. Розраховано за даними [1].

Як бачимо з табл. 1, на підприємстві відбулися зміни в коефіцієнті автономії, який збільшився на 0,1 при зменшенні коефіцієнта фінансової залежності на 0,1. До недоліку

факторингової операції віднесено додаткові витрати продавця, пов'язані з продажем продукції, а також втрати прямих зв'язків з покупцем у процесі здійснення ним платежів.

Проведені розрахунки підтвердили, що стан дебіторської заборгованості безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємств. Адже за рахунок рефінансованої дебіторської заборгованості можна погасити кредиторську заборгованість і таким чином зменшити ступінь залежності підприємства від зовнішніх запозичень.

Отже, для підвищення фінансової стійкості підприємству необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпечення матеріальних оборотних активів власними джерелами, при яких воно здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва та реалізації продукції, а також оптимізувати витрати по його розширенню та оновленню.

Перелік використаних джерел

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма №1) ТОВ НВФ «Адвісмаш». 2018.
2. Борецька Н.П. Міщенко К.В. Аналіз прогнозування фінансової стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №20. С. 63–66.
3. Егоров П.В. Сердюк Ю.В. Модель оцінки структурної динаміки фінансового потенціала промислового підприємства. *Вісник Донецького університету економіки та права: зб. наук. пр.* 2014. С. 42-52.
4. Заюкова М.С., Мороз О.В., Мороз О.О. Теорія фінансової стійкості підприємства. Вінниця: УНІВЕРСУМ. 2004. 155 с.